

З польської преси.

Справа польсько-мадярського кордону.

П. В. Вельгорський пише в „Кур'єрі Віленським“ (ч. 337 з 8-го грудня ц. р.) про вагу спільного польсько-мадярського кордону для Польщі, у статті п. н. „Наш карпатський фундамент“:

„Ми раділи перед кількома місяцями з того, що до нас прилучили Заолззя. Національний сентимент і польські гордості зазнали тоді задоволення. Ми пригоринули в обійми батьківщини стоїтькадесять тисяч братів з прастарої північної ділянки. Наші радощі були виправдані.

„Але треба зясувати собі справу, що те, що йде сьогодні, має непомірно важливіше значіння від заокруглення границь Шлезька. Спільна польсько-мадярська границя переносить Річипосполиту дослівно в нове географічне положення; це непомірно поширює засяг можливостей на майбутнє в напрямі нашої могутності; знаменито підносить умовини державної безпеки.

„Отже йде тут про річ великої ваги, для якої варто посвятити велике зусилля, перебрисати через чималий ризик, піти на одну жертву.“

Автор каже, що загальне переконання про те, що Карпати — це найтривкіший фундамент географічної будови Польщі тільки тоді має підставу, коли під той фундамент ніхто не підкопався і не підклав вибухової міни.

„Саме таким підкопом може стати сьогодні Закарпатська Русь. До вчора ми мали там за сусіда соціалістичну чехословацьку державу. Ворожі нам політичні течії бігли тоді південним узбіччям Карпат зі сходу на захід, від Москви до Праги. Ми відчували постійну загрозу від півдня і для нашої державності і для нашої цивілізації. Від двох місяців закарпатський коридор перемінюється у васала Третього Райху. Тепер лихі для нас течії біжать — навпаки — з заходу на схід. Вони намагаються перетворити Закарпатську Русь у Піємонт української пропаганди. Боевий германізм задумує саме з цього місця руками тубильців руйнувати південно-східні границі Річипосполитої та йти завойовувати Дніпро і Дон, Крим і Кавказ.“

Ота загроза боевого германізму — на думку автора — примушує Польщу змагатися до спільного польсько-мадярського кордону, тим більше, що

„сцементовані територіально через Закарпатську Русь Польща й Мадярщина, два народи з випробуваною тисячлітньою державною культурою, не витягають рук по чуже. Єдина ціль того зв'язку і того союзу — то оборона незалежності і власної цілості, а посередньо і всіх інших держав від Балтики по Чорне Море й Адриатик.“

Свій вислів, що Польща й Мадярщина не витягають рук по чуже п. Вельгорський так мотивує:

„Верховинська людність, що заселює південні узбіччя Карпат Угорської Русі ступнем етнічного розвитку дуже нагадує своїх західних сусідів — польських лемків. Для таких суспільних груп національні проблеми ще взагалі не дозріли в душі.“

Різні причини — каже автор — спиновали соціологічний розвиток того людю і вплинули на те, що він „сьогодні більш подібний до племен східних славян, якими правили великі київські князі перед вісімсот роками, ніж до народів Європи ХХ століття.“

„Коли восени 1937-го року чехословацький уряд розписав на Закарпатській Русі анкету серед батьків дітвори, що ходить до вселюдних шкіл, то дістав такий вислід щодо мови навчання, якої бажає собі місцева людність: 75 відс. батьків висловилося за „руською“ мовою, що в їх устах значить „російська“; 10 відс. за „карпаторуською“, тобто за місцевим говором, а тільки 15 відс. за українською мовою.

„Отже велика більшість тамошньої людності не виявляє солідарності з українським рухом і не почувається до приналежності до тієї мови. Зате вона більш схильється до російської і має мрячне відчуття старославянської спільноти, називаючи її назвою „руська“ й уважаючи, що російська мова була би її найвірнішим сучасним висловом.“

Ось тут п. Вельгорський трохи наплутав. Як це зрозуміти? Каже п. Вельгорський, що в того народу ще взагалі не дозріли в душі національні проблеми і раптом той самий народ вважає, що російська мова була би найвірні-

шим сучасним висловом тієї старославянської спільноти, до якої той народ тяготить. Не знаємо чи п. Вельгорський читає наш часопис і чи дійдуть до нього ті слова, та на всякий випадок хочемо дати коротке пояснення: місцева населення на Закарпатті називає руською мовою ту, якою говорить, а та місцева мова на всякий випадок не російська. Можна було переконатися про те саме з нагоди шкільного плебісциту, про який п. Вельгорський пише. Чеська влада під впливом москвофільської акції завела всюди, де були голоси за „руською“ мовою навчання, російські підручники. І щойно тоді почалися протести населення, яке не хотіло російських підручників, бо діти російської мови не розуміли. П. Вельгорський цього не знає або не хоче знати, тому з легким серцем пише:

„В таких умовинах форсування ідеї українського націоналізму не може мати нічого спільного з засадою самовизначення автохтонів тієї провінції... Треба при цьому з натиском підкреслити, що висувати до тих намірів ідею самовизначення карпаторуського людю в українському напрямі — це значить свідомо вигравати фальшиву карту.“

П. Вельгорський твердить, що як під національним оглядом закарпатське населення тяготить до російщини, так під політичним оглядом тяготить до Мадярщини. І це тяготіння вирішує для п. Вельгорського проблему спільного польсько-мадярського кордону.

„Політика“ проти Ст. Грабського та „Зажева“.

В „Політиці“ (ч. 28 з 10-го грудня ц. р.) появилася кілька статей, що торкаються нас, українців. Зреферуємо їх по черзі. Сьогодні передамо думку редакційної статті (підпис: „Зеспул“) п. н. „Шовінізм буває часом дефектизмом“, що є свого роду заявою в українській справі у відповіді на відомі вже нашим читачам становища „Зедночєня Полякуф Земі Червеньскей“ і „Зажева“. Читаємо в ній:

Під невідповідною назвою „офензива польського громадянства“ преса принесла вістку про значне оживлення двох центрів, саме політичного нападництва і відсталості, що їх гальванізують демагоги стародавнього типу, які нічим не вляжуться.

Один — це „Зедночєня Полякуф Земі Червеньскей“, що його заложив і веде

проф. Станіслав Грабський. Реферат, що його той учений виголосив на з'їзді у Львові, мусить викликати здивування. Серед потоку небиліць „ІКЦ“ цитує таку спробу аргументації: „Поява Закарпатської України мусить розвіяти ілюзії якихнебудь користей, які для Польщі могла буть принести Наддніпрянська Україна“. Навіть поважний вік ш. прелегента не звільняє його від того, щоб знати основну істину нашої політики, згідно з якою створення Незалежної Наддніпрянської України потрібне й необхідне для нас не для якогонебудь зв'язку чи союзу з Польщею, але просто для розбиття занатого великого російського кольоса. Що має до того „Закарпатська Русь“. Символізація, на якій

наче медвідь, взимі і влітку, садив городовину, наставляв сіті на птахів і сам обслуговував своє господарство і кухню. Час до часу приймав він відвідини деяких своїх товаришів по зброї і мій ділуся у вакаціях брав мене іноді з собою.

Бачу ще ясно невеличку хатину з червоного каміння, криту черепицею, з невисокими сходами, біля яких цвіли троянди, довкола хатини гралася з огороженою та картопляний загін, далі розлогий травник та куші тягнулися ген далеко-далеко. Недалеко від хатини стояв старий буч з розлогими гілками, в тіні якого гармаш Банне, сидючи на камені, плив сіті для ловлі птахів. Пригадую собі, я був здивований зручністю, з якою оцей каліка уживав свого кікота. Виглядало це наче в казках, а оця зручність та дивні способи життя цього старого полка вщеплював мені з якимсь забобонним страхом пошану до нього.

Я вважав його, так сказатиб, чародієм, особливо від тієї пори, коли я побачив його, як варив якусь юшку з круків, що адалася мені бути якимсь чародійницьким кормом, якого я був би не доторкнувся і якби був мені наказав і сам малий напалити. Гармаш знав всі роди рецептів і різних тайн, які пахнули мені чарами. Він приваблював птахів не інакше, як підвистуючи якусь мелядію, освоїв собі руху, що побила на кожний його поклик. Він

твердив, що ця жаба — це не тільки мила й невинна тваринка, але й дуже хосенна в огорді.

До своєї кухні приносив багато дикого зілля, деяке з нього вихвалював, що воно добре до їжі. Він приготував собі салат з бодяків та молодих билинок кропиви, посмаковував собі, а я тимчасом здивовано вирячував на нього очі.

Зовсім прості меблі в хаті були саме такі особливі, як і його спосіб життя. Білі стіни були прикрашені випханими совами з розпятими крилами. Чудернацькі нічні мотилі та ще більше дивоглядні жуки стояли пришипені до кривих підставок на печі. А ще більш подиву гідним адалася мені стовп великих жовто-зелених мідяків по одному су на оксамитній підставці під портретом Наполеона І. — Хоча гармаш Банне нагадував на мене великий страх, так що я був би не відважився спитатися його про щось, всеж одного разу моя цікавість перемогла страх і я спитав його, показуючи на оту реліквію:

— А це що таке, добродію?

— Це, хлопчику, — відповів, підіймаючи обережно скляну покривку, під якою нахилився оті дивні гроші — це скарб дорожничий за всі бразилійські самоцвіти!... Подивись добре на ці великі су, бо до смерті не побачиш вже нічого подібного. Вони були в кишені самого

царя! Напередодні битви під Флері Наполеон проходив біля моєї батареї і я чув, що він скаржить своєму генералові, що має багато мідяків у своїй кишені.

— Хто хоче освободити мене від цих ідіотів? — спитався, дивлячись на нашу батарею.

— Я, сирі! — крикнув я відважно, прискочив і подав йому гріш, що його я бері, в ока в голову.

Поглянувши на мене, усміхнувся і мовив мені жменю дрібних грошей, додав:

— Візьми відважний юначе, та сховай собі свій гріш до кишені, і залиши собі очі гроші на забаву...

...І я залишив їх собі, — поважно додав гармаш Банне, кладучи знову гроші на підставку, — і вони підуть зі мною у могилу...

Слухайте далі! Бідолашний старий гармаш його поховали коло 1850 року.

Він відійшов — щастя для нього — ще перед поразкою другого царства в 1870 р.

Коли по пруській інвазії в вересні 1914 до рідного краю, я відвідав хатину старого Банне. Вона була зруйнована. Ліси були зрубані, а на стінах зруйнованої хатини мідяки вояки вирізьбили свої імена з числом полку і сотні...

Переклад з французької
Фелір Берк

приволоюємо проф. Грабського, зрештою визначного економіста, мабуть переходить межі того, що можна вимагати від терпеливості слухачів і читачів!

Другий центр, що аішитується з п. Грабським, то „Зажеве“. Треба признати, від часу, коли його члени займали визначні становища, заслужило собі на назву. Є „зажеве“ ненависти і ставання поперек якогось поступові в польсько-українських взаєминах. „Ніяких пактів, ніяких умов“. Оце гасло, яке накинув „Зажеве“ п. Войцеховський, той сам, якого минулорічні атаки на митр. Шептицького причинилися до створення сильної опозиційної течії проти львівської постанови до Польщі серед українців і який тим самим здобув собі сумну честь, що погіршила можливості порозуміння з ними.

„Факт протесту проти автономії для українців не новий у нас. Відмова навіть від дискусії на тему порозуміння з меншиною, це вже гірше, але остаточно нічого іншого не можна нікому сподіватися по непереможній відразі до думання і замишування до тротадратської демагогії наших старосендеческих менерів. Що в найновіших виступах є нового і що проявилось навіть у декларації послів Східної Мало-польщі, яку склав през. Островський і яка, на нашу думку, переходить допускательну міру, що підлавання думки, будімо жекнебудь порозуміння чи концесії, що за-спокоювалиб українців, — це порушення наших кордонів. Тенор цього роду маніфестів викликає тільки зовсім непотрібне враження нібито хтось загрожує цілості держави. Мусимо з цілою безоглядністю продрівати той надутий і дефетистичний бальон фрази. Порозуміння зі славянськими меншинами не тільки в ніякій мірі не загрожує цілості наших кордонів, але навіть навпаки, постійна відмова навіть від

дискусії, постійний крик „ніяких пактів“ примушує українців просто неминуче шукати допомоги звідки інде і причиняється до несвідомого скріплювання чужих впливів на терені, де тільки ми повинні мати ініціативу“.

Редакція „Політики“ звертається до авторів агаданих резолюцій з закликом: „Спокій, панове“. Редакція „Політики“ стоїть на становищі, що всі землі Річипосполитої творять інтегральну цілість, що всі границі Польщі однаково ненарушні. Тому треба позбутися панікерства, перестати шукати за „ворогом“, бо ніхто не думає про зменшування границь Польщі.

„Замість виголошувати маніфести, які роблять враження будімо хтось насмілюється дискутувати наші ділянки, краще поміркувати над тим, як їх поширити. Оце остання порада, яку можете ви — вчора великі, вчора герої, сьогодні залакані, незалібі до ширших горизонтів, від нас прийняти“.

Вкінці становище „Політики“ до української справи:

„Отже для нас яснє, що ніякої проблеми відірвання якогось ділянки від Польщі нема і тільки велике відпекування від того може за границею насунути думку, що так не є. Зате безсумнівно є деякий стан хвилюючого незадоволення одної групи мешканців. Ми переконані, що той стан не скріплює тільки послаблене державу“.

Редакція „Політики“ переконана, що той стан треба усунути або алагіднити і що молода польська генерація це виконає.

У тому самому числі маємо ще статтю Ф. Червіського про польські помилки у зв'язку з Закарпаттям та статтю Ст. Лося п. н. „Закарпаття“. Обидві з технічних причин зрєферуємо завтра.

„Л Ъ О Т О С“. Львів, Синьовська 21.

Дві сензації в соймі.

Під таким наголовком помістив у вільсько-му „Слові“ з 10. грудня ц. р. п. (Л) інформацію з Варшави. Одна „сензація“ — це відома нашим читачам справа декларації полк. Венди, яку він склав на засіданні сойму у п'ятницю 9. ц. м. Другу передруковуємо у перекладі з цілості:

„Після заяви полк. Венди найбільше зацікавлення сойму викликали українські внески й інтерпеляції, зложені до маршалівської булавни. На нашу думку, українські внески абсолютно негідні з обов'язуючою конституцією. Треба припускати, що маршал сойму їх не прийме.“

Дуже широко коментовано факт, що один з українських внесків, який є реалізацією заподі, зложеної недавно головою УНДО з парламентарної трибуни, підписав український посол з Волині Степан Скрипник. Для складення законодатного внеску потрібно, як відомо, згідно з регулятивом 15 підписів. УНДО має тільки 14 голосів, отже той один голос посла з Волині уможливив зложення внеску до маршалівської булавни.

У зв'язку з виступом посла Скрипника, члена Волинського Українського Об'єднання (В. У. О.), скликано, як довідуємося, вчора в пополуночних годинах засідання тієї організації. В соймі репрезентує її п'ятьох послів, у сенаті один сенатор. На тому засіданні дискутувало конськвенції, які повинні В. У. О. витягнути у відношенні до посла Скрипника. Посол Скрипник є бранцем отамана Петлюри і в 1920 р. був при цьому старшиною до спеціальних доручень. У двох останніх соймових казенціях мав він посполський мандат. Належав разом з послом Певним цілій році до найбільшчих політичних співробітників воєводи Юзефського і був чоловіком репрезентантом В. У. О. Виступ посла Скрипника є п'яхом у трупу воєводи Юзефського.

Заскочення урядово-оановних кол виступом посла Скрипника є досить несподіване, хоча вже в попередньому соймі було таємницею Політбюро, що посла В. У. О. тісно співпрацюють з УНДО-м на парламентарному терені. Посол Скрипник — це саме одиникий посол данької української репрезентанції Волині, який пройшов до нового сойму“.

РАЙ ЛЯНИ міжові віз **ПЛАЩІ** міжові віз
зол. 30— **ШАПІРА** поручка **ВІД ЛІРЧАКІВСЬКА !**

ПОСАДНИК КОВНА ВІДВІДАВ ПОСАДНИКА ВАРШАВИ.

В понеділок рано приїхав до Варшави посалник Ковна Антін Меркис, щоб відвізати варшавського посадника (президента міста). На двірці повитав його през. Старжинський, литовський шарже д'аффер Трімас і ін.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ У КЛАЙПЕДІ.

В неділю відбулися у Клайпеді вибори до автономичного сойму; голосування покінчилося в 20. годінні. У виборках взяло участь 97,2 проц. управнених до голосування. Висіди виборів будуть відомі в положенні тижня; треба рахуватися з перемогою німців.

ПАНАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ У ЛІМІ.

В неділю в 16. год. відбулося перше пленарне засідання панамериканської конференції в Лімі. Перуанський міністр закордонних справ Конча підкреслює у промові, що згроза незалежності якогосьб американської республіки становилаб загрозу цілого континенту. Описав промови державний секретар Зауенікс Держав Гуль, який виступив в обороні демократії, свободи торгівлі та морального розбудови.

Маршал Чанкайшек тратить владу над північно-західним Китаєм.

КОМУНІСТИЧНІ ВПЛИВИ.

Як подає „Нічі-нічі“, генерали з північно-західного Китаю дуже невдоволені політикою Чанкайшека: вони закидують, що він заєдбав підготову оборони тих околиць. На нараді у Еані видигнули ці генерали ось які постуляти:

1) получить 3 північно-західні провінції в одну адміністративну одиницю для противопольської оборони;

2) поправити комунікацію в цих провінціях та затіснити взаємини між ними і СССР;

3) збільшити збройну силу цих провінцій до 1.000.000 воїків.

Чанкайшек обіцяв небавом виїхати до північних провінцій, щоб обговорити ці справи з генералами.

„Нічі-нічі“ підкреслює, що колиб Чанкайшек прийняв ці домагання, він віддав би цілий північно-західний Китай під повну владу комуністів.

ГОСПОДАРСЬКА РУІНА КИТАЮ.

Китайський уряд не матиме за що купити зброї.

У фінансових колах Шангаю звертають увагу на катастрофальний стан китайського дер-

жавного скарбу. Китай не має тепер зовсім воєнного промислу, бльокада утруднює закордонну торгівлю, валюта заломилася, впливи з мит малі. Теперішні припаси срібла китайського уряду оцінюють на 350.000.000 доларів. Припускають, що до кількох місяців Китай без підмоги зі закордону не матиме за що купити зброї.

НОВА СПОЛУКА МДЖ СССР І КИТАЕМ.

Як подає Домей, Китай дістає зброю та муніцію зі СССР через Східний Туркестан у Зовнішню Монголію. Невдаю побудовано новий шлях з Верхнеудинська через Улан Батор до Су-чав. Крім того будують залізницю, яка получить Улан Батор з великою сибірською магістралею.

КИТАЙСЬКІ ПАРТИЗАНИ ПІДДАЮТЬСЯ ЯПОНЦЯМ.

Японські операції проти партизанів у провінції Гоней розвиваються успішно. Партизани втратили 1300 убитих та чимало зброї і муніції. У провінціях Шансі й Гуані піддається японцям чимало партизанських вождів.

Москва тривожиться.

„Матен“ з 9. грудня повідомляє з Москви: Присутність німецьких старшин як дорадників у Хусті, столиці Карпатської України, викликає велику реакцію в Москві. Вістка про висилку німецьких старшин, якої не заперечили досі в Берліні, означає, на думку Москви, влучення У-Берліні в німецький „Дранг нах Остен“. Російський уряд уважно слідкує за політичними випадками в Карпатській Україні і передбачує можливості вислати до Хусту свого консула.“

Те саме число „Матену“ приносить дві статті про українські справи та з приводу ви-

криття військової української змови в Києві на першій сторінці етнографічну мапу України.

І СОВІТСЬКІЙ КОНСУЛЬ У ХУСТІ?

Зацікавлення різних держав справами Карпатської України, якої доля ще недавно висіла на волоску, проявляється таким чином, що ті держави акредитують там своїх консулів. Як подають вістки з Москви, совітський уряд робить заходи, щоб до Хусту вислати свого консула. Булоб це лиш дальше скріплення міжнародного значення Карпатської України.

„Польський нарід не допустить навіть до дискусії“.

В минулу неділю відбувся в Львові зїзд голов кружків „Зайонку Офіцеруф Резерви Зем Полуднєво-Всходніх“, який прийняв таку резолюцію:

„Щодо внеску, який українська партія запропонує в соймі в справі автономії Червонської Землі, зїзд голов кружків „Зайонку Офіцеруф

Резерви Зем Полуднєво-Всходніх“, що відбувся у Львові 11-го грудня 1938 стверджує з цілою рішучістю, що справа відношення війни польських південно-східних земель до польського загального дія раз на завжди пересуджена для польського народу, який не допустить до якогосьб дискусії у цій справі“.

Сторінка без політики.

Відсотки за лотерійну вигру.

Цей випадок, що ми його тут подамо настільки неімовірний, що дехто міг би закинути, що він є лиш вигвором буйної фантазії.

Проте ця подія правдива та її подали найповажніші французькі часописи:

Півтора місяця тому директор французького „Креді Фонсіє“ дістав лист такого змісту:

„Високоповажаний пане директоре! Вибачте, що турбую вас у справі, яка може виявитися для нас обох корисна. Я не належу до тих наївних людей, які вірять у щастя. Я розумію, що виграти державної лотерії не підлягають примхам долі, лиш волі виникових осіб... Коротко моя пропозиція така: я маю лос так то й таке число. Якщо ви уладите мені більшу виграшу, зобов'язуюся виплатити вам 30% з одержаної виграші. Прийміть вислови мого щироного поважання і т. д. — Підпис.“

Директор банку зробив на листі замітку, щось у тій роді, наче „дивогайд“ і якісь забув про неї. Хібаж мало божевільних людей на світі?

Минулого тижня до вітальні директора зголосився якийсь незнайомий, закинувши добродій, домагачися в директора аудієнції.

— В якій справі?

— В особистій, у строго особистій. Я мушу кимсь бачитися з директором віч-на-віч.

— Ваше прізвище?

— Називаюся Х... Такого то й такого дня я писав до директора. Він безсумнівно зберіг листа. Почали шукати і справді знайшли листа. Директор банку був зайнятий і відмовився прийняти „навіженого“ та доручив секретареві:

— Спитайте, що йому треба.

Незнайомий довго мнявся так і видно було по ньому збентеження.

— Мені так треба було побачитися з директором особисто.

— Можете свою просьбу мені передати. Я наскрізь його довірений.

— Довірений?... Ну, добре, хай буде й так... Бачите, пан директор виявився незначайно совісний, він сповнив мою просьбу. Я виграв мільон франків. Будь ласка ось тут 300.000 франків, як було умовлено.

І справді незнайомий витягнув пакет, в якому було триста банкнотів по 1000 франків. Його чудованню не було меж, коли секретар заявив, що директор відмовляється прийняти „комісійне“ за вигру.

Коли зроблено перший килим.

(Перська казка).

Старий шах був дуже хорий, зовсім ослаб і не виходив нікуди зі своєї палати. Він нудьгував і ні жінки, ні приятелі не могли його розважити.

Тоді син промовив до нього:

— Батьку, що велиш зробити, щоб осолодити останні дні твого життя?

— Ех, сину мій — відповів шах — я старий і не можу вже вийти з моєї палати, а мої очі ще хотілиб побачити яскраві кольори веселки, смарагдові барви трав та січу та золоті відблиски моря... Почування мені осталися, та очі вже томаються.

Син шаха пішов до найзнатніших купців і майстрів столиці, передав їм слова шаха та сказав:

— Потіште мого батька в його останні дні. Тоді із найкращої шерсті, забарвленої найпестрішими фарбами, створили різнокольоровий килим, який міг суперничати з морем, небом і травою.

Шах довго дивився на килим і відмітив сказав:

„Мої друзі, я можу тепер вмирати!“

— о —

Злодій перевернув свічку — мертва збудилася.

Яксь жінка із фінляндської місцевості Тармерфорс впала підчас проходу до озера. Хоч люди, що оподалік знаходилися, витягнули її негайно на беріг, вона не давала ніяких позначок життя і всі спроби привернути її до життя не давали найменшого успіху. Лікар, якого негайно покликали, ствердив уже лиш смерть від застудження. Тіло перенесли до мешкання небіжки та поклали його в домовині в одній із кімнат.

Тому, що небіжці дали кілька клеймотів, одні зі слуг закрався вночі до кімнати і забира-

ючи клеймоти перевернув свічку, яка впала на небіжку. У тому самому менті настало щось несподіваного: небіжка воскресла. Слуга так пере-страшався, що попав у нервовий атак і його мусіли відвезти до лікарні.

Завдяки тому, що свічка перевернулася, жінка, що її навіть лікар вважала за небіжку ожила, бо була лиш у летаргії.

Ділом ушануйте пам'ять тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд живих.

Сам запевнює про своє божевілля.

Бернарді Согоера підозрівали, що він убив американського емігранта Івана Риншевського в Парижі. Согоера поліція арештувала та віддала до дому божевільних, щоб там перевірили його почтительність. Арештант вітати віт.

Кілька місяців шукала його поліція та не могла його ніде знайти, хоч знала, що Согоер перебував якийсь час у Парижі та відтак у Бельгії.

Недавно паризька поліція дістала від Согоера лист, в якому він пише, що йому вже остогидло скриватися і що він дуже радо сам оголо-

ситься до влади, якщо дістане від поліції за-певнення, що його знову примістять не у в'язниці, лиш у ліжничці для умов хорих. При тому Согоер намагався поліцію перекопати, що він справді божевільний і не може відповідати за свої вчинки.

Тому, що зміст листа найкраще виказував, що його писав чоловік із здоровим глуздом, поліція не хоче давати ніяких обіцянок, що виконає його прохання. Тому теж вона далі за ним шукає.

Батько схоплює дочку.

18-літня студентка Гальорія Роф повідомила поліцію у місцевості Тенек у степі Нью Йорку, що її схопив якийсь старший чоловік та держав її ув'язнену кілька годин у своїй мешканні, хоч не зробив їй при тому найменшої кривди. Адреса того чоловіка згадана студентка не могла подати, бо той, що її схопив зав'язав їй спершу очі і в такий сам спосіб випровадив із мешкання, аніж вівом за місто й там покинув.

Поліція думає, що має до діла з якоюсь поважною аферою і тому арештувала 45 осіб та

позвала енергійне слідство. Між арештованими пізнала Гальорія того, що її схопив. Дальше слідство виявило, що арештований називається Фред Роф і що він є батьком Гальорії. Він схопив її тому, що хотів побачити дочку, а що перед 15 роками він розійшовся з її матір'ю, то колишня жінка та її діти не хотіли на те згодитися. Тому він схопив дочку, щоб хоч кілька годин перебувати в товаристві своєї дочки.

Батьки і діти під Прапор „Поосвітін“

Шабасовий епір у Лондоні.

Англійські жиди намагаються від довгого часу проломити заборону торгувати в неділю. Недавно досягли вони деякі успіхи в ліберальній Лондоні на тій підставі, що релігія заборонює їм відчиняти крамниці в суботу. Однак виявилось, що релігійні приписи не є такою важливою перешкодою, коли жидівські крамниці працюють підчас шабасу в п'ятницю по заході сонця, а зачинені вони лиш у суботу. Тому німецька самоуправа рішила, що тільки такі жиди, що справді дуже релігійні та замикають свої крамниці аже в п'ятницю ввечері по заході сонця, можуть відчиняти свої крамниці в неділю до 2 години. Мотиви того рішення були такі, що хто зуміє пересунути початок свята із п'ятниці на суботу, не повинен мати більших труднощів із пересуненням свята на ще один день та почати шабас від неділі.

Павук грізніший від льва.

„Чорна вдова“ — це найбільш грізний павук з усіх, що їх досі люди знають. Уколюючи „чорної вдови“ вбиває до трьох годин навіть найсильнішого чоловіка. Отже нема теж чому дивуватися, що доглядачі льондонського зоологічного городу, які доглядають цю жахливу комаху-хижака, тремтять за кожним разом, коли підходять до шкляного басейну, в якому живе „чорна вдова“.

Один із доглядачів заявив, що він волею доглядати 10 розлючених тигрів, ніж одного такого павука.

Досі вченим ще не вдалося винайти дії токсини, що містяться в жалі, чи тілі отруйного павука.

Викопали олімпійські кіска.

Німецькі вчені, які ведуть розкопки у старовинній Олімпії, відкрили багато цікавих речей між ін. викопали підстави кіска, на яких сиділи колись судді підчас Олімпійських ігор. Кіска викопані із прегарно обробленого мармуру. Вчені знайшли теж кілька грецьких і римських статуй та багато уривків із написів та орнаментів.

Очі засудженої на смерть.

Мексиканку Бренвілле Анну Ган засудили до присягалих у Сінціпаті (Огайо) 6. м. ж. на смерть за те, що вона отруїла 67-літнього павука Рішарда Вагнера, який залишив завіщання в її користь. Вже після арештування виявилось, що Анна Ган втроїла за 10 літ крім Вагнера її сестри.

Виконання смертної кари відмічали наперед у тижня. День перед смертю прийшли до Анною Ган попрощатися її 15-літній син Оскар Ган. За його посередництвом Анна Ган передала губернаторові статуй таке прохання:

— Я віддаю свої очі науці — писала Анна Ган. — Я хотіла би, щоб очі вирізали мені ще в житті; вони моглиб повернути зір двом священикам і монахині, яким внаслідок сліпоти рана та які вірять, що я невинна у звинуваченні в злочині, в яких мене обвинувачують. Якщо жди все таки хочуть мене вбити, то дай мені смерть вийде боляй у користь іншим людям.

Гарний звичай.

Бретонія має багато гарних звичаїв, найгарніший із них ось-який:

Коли в якомусь бретонському селі народились немовлятка, всі мешканки села стають на матеріях тієї дитини. Священник, закликаючи до церкви, визначає одну згоді жінку, яка завданням є дити корити дитину. Інші жінки допомагають їй у праці та допомагають матеріям.

Серед бретонських жінок приймається ще що того роду поведінка: привітати їх в їхній господній. Тому дуже рідко трапляється подія, щоб котрась із жінок відмовилась від таких прикрашених материнських обов'язків.

РЕСЕЛЕ.

У „ГМН“.

— Як вашому чоловікові на працю?

— Петро Когут, ажкоже. Петро Когут.

— Врештеш, бабо!

— Огтако! та чогож я мала би боятися?

— Якби він був когут, то ти прийшла б до мене аж дзвонить зіг живи з ним.

— Який він був когут, то ти прийшла б до мене боляй з пару курят.

світлоздатних предметів, розчин
літну з додатком соди та окислювача
додатком цієї метали можна знизити
світлоздатність.

